

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 25 kr. — Községeknél, körjegyzőknél és tanítóknál 4 frt. Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 4. szám.
Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 8 kr., többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frt 30 kr., minden további megkezdéssel 100 szög után 1 frttal több.

Bánffy fiaskója.

(D.) A híres afférnek, melyet a magyar kormányelnök a minap itt járt Agliardi nunciussal ellen indított, még nincs vége, de körülbelül mindent tudunk már, hogy ítéletet alkossunk magunknak felőle. A nunciussal Bánffy tudtával és ösztönzésére látogatta meg Magyarországot; nem tett és nem mondott semmit, ami az ország belügyeibe való beavatkozásnak még csak színét is viselné, nem is volt ellene kifogása senkinek. El is ment teljesen azon tudatban, hogy mint a pápa képviselője a magyar katolikusok között a sz. szék iránti hagyományos ragaszkodással találkozott, s hogy a maga részéről mint diplomata nem tett semmit, ami a vendégjoggal való visszaélésnek volna kvalifikálható.

Igy voltunk vele, mikor elment s ennyit tudunk most, hogy távozása után egy hétre rá Bánffy kirohanása folytán újból tárgyalatott a nunciussal minden lépése, melyet Magyarországon tett, és minden szava, melyet itt mondott.

Azt is tudjuk, hogy Bánffy mind a képviselőházban, mind pedig Kálnoky külügyminiszterhez intézett jegyzékében a nunciussal szemben csak pusztán „látszatra“ hivatkozhatott; a minél fogva megkapta azután a kemény leckét Kálnokytól és Kálnoky a legfényesebb szatizsfakeiót a felségtől.

A tény historikuma tehát tiszta és világos. Nem a nunciussal vet árnyékot, de arra, aki belőle indokolatlanul affért rögtönzött, Bánffy miniszterelnökre. Mert nem az tűnt ki belőle, hogy a nunciussal az ország belügyeibe avatkozott, de az, hogy az országnak ez idő szerint állására teljesen méltatlan, a diplomáciai ügyekben járatlan miniszterelnöke van, aki egészen alkalmas arra, hogy a nemzetet minden irányban kompromittálja.

Mit is fog rólunk gondolni a külföld ilyenek láttára? Mit a pápa, aki annyi szeretettel szokott beszélni a magyar nemzetéről? Mit fogunk mondani a politikusok, ha nemzetünk érettségére csak azon nyilatkozat után vannak következtetést, melyet Kálnoky Bánffy részére kiállított, s melyben tudatlanságát vetette szemébe? Sajnálunk, ha a mai kormánya után itélné meg valaki a magyar nemzetet s még inkább, ha valaki a magyar lovagiasságra és vendégszeretetre abból vonna következtetést, hogy hogyan bánt Bánffy a nunciussal egy héttel távozása után.

Nem ilyen barbár a magyar nemzet, ha meg is van verve oly kormányval, melylyel egy cseppet sincs oka díszkedni. A szabadelvű párt juttatta ezen helyzetbe, mely mint korhadt fa, többé egészséges gyümölcsöt, nagy államférfiakat termelni nem képes. De éppen az ilyen afférek hozzájárulnak ahhoz, hogy új pártalakulás után minél előbb hozzá méltó

kormány legyen az országnak. Reméljük is, hogy a magyar katolikusokon ejtett ezen sérelemnek vége — a Bánffy-kormány bukása lesz.

Van azonban ezen egész afférnek egy még eddig kiderítetlen oldala s ez az, mi vezette Bánffy-t a nunciussal elleni támadásra? Bármilyen kvalifikálatlan is ugyanis a miniszterelnök s a mostani állásába is csak úgy került, mint Pilátus a Credóba, de már még sem tételezhetjük fel róla, hogy nem tudja, mit eszelepszik. Külső okot nem találunk, mert hisz maga mondta, hogy csak a látszata van meg annak, mintha Agliardi az ország belügyeibe avatkozott volna. Tehát tények nem álltak rendelkezésére s a támadást is akkor intézte, midőn az ország csaknem elfelejtette, hogy a nunciussal itt járt.

Mi indíthatta tehát? Az oknak a kulisszák mögött kell rejtenie s talán nem is annyira Bánffyban, mint inkább abban a titkos kamarillában kell azt keresnünk, mely a szabadelvű pártot ránk zúdította az egyházpolitikát s veszett irányban vezeti az ország ügyeit.

Azt hiszem, hogy Asbóth János találta el igazi okát a nunciussal elleni hajszásnak, midőn azt mondja a „Hazánk“-ban, hogy az az érdek, melynek „szüksége volt arra, hogy Magyarországot belelökje a felekezeti harcba: mostan szükségét érezte annak, hogy a felvett uton tovább menjen és Kálnoky jegyzékét akarta felhasználni arra, hogy a külügymi-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Nászut akadályokkal.

— Angolból. —

Eppen huszadik születésnapomon mentem férjhez. Eletemnek husz évét egy csendes falun töltöttem, csak néha-néha szakadt hozzánk látogatónak egyik-másik rokonom a szomszéd városból, vagy még ritkábban valaki a fővárosból. Eppen a fővárosban való időzésem alatt találkoztunk először „jövendőmmel“. Ismeretségünk rövid ideig tartott, s nyomban az esküvő után elindultunk nászutra Olaszországba. Én olyan kalitkába zárt madár voltam mostanáig, ki hosszabb időre sehova sem mentem, most is szerettem volna menni egész rokonsággal.

Az utolsó „Isten hozzád“ könnyek között hangzott el; igazán szívszakgató volt megválni azoktól a kicsinyektől, azoktól az öregektől, kiket hétről-hétre meglátogattam a faluban, elszakadni barátúimtól, utoljára játszani a templom orgonáján, ami valóságos büszkeségem volt, valahányszor csak szerét tehettem, s ha Róbert nem volt volna a legkedvesebb kedélyű ember, bizony már összezsörtöntünk volna mindjárt a nászut kezdetén.

Midőn elhagytuk az otthont, lelkem levidult; oly nyugalmas élet után a színtér változása valóságos gyönyörrel töltött el. Mézesheteim a legboldogabbak voltak; férjem maga az előzékenység volt irányomban, s azt hiszem oly forrón szeretett, mint én őt. Mégis reszkettem az örömtől, midőn utközben levelet kaptam, hogy kellenél korábban vissza kell térnie hazájába. Férjem szörnyen bosszankodott, mert Olaszország legszebb részét még nem láttuk, nekem meg szörnyen kedvem kerekedett meglátni Páris.

— Nem tesz semmit, galambom — mondá — ha nem láthatjuk Rómát, legalább megnezdük Páris sebtiben.

Akkor éppen Florencében voltunk, és hosszú tárgyalás után elhatároztuk, hogy mindkét várost meglátogatjuk, legalább egy-két napra, ha tovább nem lehetséges. Én született utazó lettem, sohasem fáradtam el és a vasuti kocsiban épp oly nyugodtan aludtam, mint a legpompásabb mennyezetes ágyban; s a mi férjemet illeti, az a legboldogabb volt akkor, mikor a vonat egyik helyről a másikra röpített, s így nem kellett attól tartani, hogy kifáraszt a rohamos ut.

Midőn Rómába értünk, lehetetlennek találtuk, hogy megváljunk tőle, annyi sok látni való akadott ottan, s míg így haboztunk andalogva az

olasz városok legdícsőbbjének fényes multján, Róbert egyszer csak táviratot kap londoni ügyvédjétől, ki őt hazatérésre szólítja.

Utazásunk első felében férjem mindig az utikönyvet bujta, mely a ketelyeknek és nehézségeknek állandó forrása volt mindkettőnk számára. Rám nézve a visszatérés egész boldogság volt, s míg Róbertet hagytam a könyvet betűzni, én azon ábrándoztam, hogy mily örömmel fogadták leveletem, hogy hazatérek. Mint fogja rendezni anyám szobáit, s a gyerekek kimennek a rétre, s virágot szednek öblös kosarukba, hogy feldíszítsék számunkra a fogadó-termet. Elképzeltem, hogy atyám felkéri a tanítónót, ki most az orgonamesteri teendőket végzi, hogy válogassa ki a legkedvesebb dalaimat s tudom, hogy az esti isteni tisztelet alatt rázendül az örökké szép hymnus: „A Days March Nearer Home“.

— Beatrix! — mondá Róbert, hirtelen felbeszakítva ábrándozásaimat — nézz ide. — Turinba érünk 8 óra 45 perckor, ott éjszakázunk, s másnap mehetünk Párisba. Mihelyt ide érünk, átvitetjük podgyászunkat az északi vaspályára, s kényünk-kedvünk szerint kibámulhatjuk magunkat, aztán éjjel tovább megyünk London felé.

Én követtem ujját, amint bököste vele a sűrű nyomtatott hasábot utikönyvében, s enge-

nisztart, a monarchiát és a Feiséget szandeka ellen belegrassa a Rómával való nyílt konfliktusba és szakításba. Mert az az érdek a fő.

Az általános politikai helyzetnek a kifolyása tehát ez a ronda affér. Mert mint a haladót injekciókkal szokták pillanatra életben tartani, úgy a szabadelvű párt vezetői, Tisza Kálmánnal élőkön, egy pár éve a katolikusok elleni rugásokkal öntenek erőt az elzúllott pártba s foglalkoztatják az országot a magok számára.

Igy tekintve a dolgot, a nuncius elleni támadás nem egyéb, mint egyik részlete a mostani kulturharcnak, melyet ha elkésve is, okvetlenül fel akartak használni azok, akiknek vizét zavarja a főrendi ellenzék s álmaikat zavarja az alakuló néppárt.

Ezek kezében volt eszköz Bánffy s ha a műveletet egyetlenül csinálta, ha a titkos sugalmazóknak terve a nunciussal nem sikerült, arról Bánffy nem tehet, mert nem Tisza Kálmán.

Ha támad majd a szabadelvű párton ismét egy Busbach Péter, aki ehhez hasonlóan le fogja leplezni a titkos kamarilla operációit a nuncius ügyben, mint amaz az egyházpolitikai program rögtönös felszínre hozatala tekintetében: akkor fogjuk látni, hogy milyen kulturharcos tendencia indította a korifeusokat Agliardi elleni támadásra.

Csak a dúló kulturharc keretében méltányolható az eset, mint egyik szeme annak a láncolatnak, melylyel Magyarországon letiporni akarnak mindent, ami katolikus.

Egész kormányzatunk, egész politikánk bizonyos felekezeti érdekekben működik, lassan, de következetesen, s oly módon, hogy a katolikusok a valódi célokat ne vegyék észre. Az egyházpolitikát a nemzeti egység erősítésére, a nuncius elleni támadást a közjog érdekében indították meg, pedig mindez csak frázis a mi elaltatásunkra. Az igazi ok a katolikusok tönkretétele s a protestáns hegemónia megállapítása Magyarországon. Minden a mi történik, a legridegebb felekezeti érdekekben történik. Lassan, lépésről lépésre.

De hát végre a katolikusok is megun-

ják majd, hogy folyton a hátukon szalmát csépeljenek s az ilyen afférek folytan észreveszik egyszer, hogy a gyávaság nem erény.

A szabadelvű párt és a szabad-

elvűség. Zsilinszky államtitkár zólyomi programbeszédében magasztalta a szabadelvűséget és ezzel bevett szokás szerint reklámot csinált a szabadelvű pártnak. Hogy a szabadelvűségnek köszönhetjük a népképviselői alkotmányt és az összes intézményeinket, nevezetesen hogy a népnek nemcsak kötelességei vannak, mint 48 előtt, de jogai is. Ezt a papiroson csakugyan az újabb irány eszközölte, a nemes értelemben vett szabadelvűség, de vajjon ebből valami érdem hármlík-e a mostani szabadelvű kormánypártra? Vajjon szabadelvű e ez, oly értelemben, mint hazánk nagy alakjai a század elején? Nem, ez a párt csak a nevet bitorolja, egész eljárása pedig zsarnokibb, mint a keleti despotáké. Az egyházpolitikai reformok a francia radikálizmus termékei és nálunk radikálisabbak, mint Szajna mentén annak idején. Vajjon nevezheti-e valaki a kötelező polgári házasságot, mely az egyén elhatározását megköti, szabadelvűnek? De más tekintetben is ilyen barátja a szabadelvű párt a szabadságnak. Uralma alatt napirenden van az egyesületi, a gyülekezési és a sajtószabadságnak megsértése. Ez a párt makacsul ellenszegül minden törekvésnek, mely az egyéni szabadságot kiterjesztené. Ott van a választási jog kiterjesztésének megakasztása, a munkásosztályok érdekeinek elhanyagolása a plutokrácia javára. Pedig a szabadelvűség jellemzője a minél nagyobb fokú humanizmus s a haladást jelentő törekvések felkarolása. Mind ebből a szabadelvű párton mit sem látunk, hanem igenis látjuk az önzésnek felburjánzását, az állami hatalom minél nagyobb kiterjesztésére irányuló törekvést. Már pedig ez csak az egyéni szabadság megszorításával járhat és jár is mindenütt. A szabadelvű párt ritkán sütött magára oly szegénybelyeget, ritkán mutatta be magát igazi zsarnoki természetében, a szabadságnak letiprójaként, mint nálunk az utóbbi választásoknál. Itteni eljárása arculatosa volt mindannak, amit valaha szabadelvűségnek, az egyéni jog tiszteletének neveztek. Epp azért csak egyszerű megtevesztése az embereknek a szabadelvűség dicsőítését a kormánypártra átvinni akarni. A szabadelvűség más és a mostani szabadelvű párt más. Ha ez a párt szabadelvű tetteiben, eljárásában, akkor mondja meg valaki, hogyan néz ki a zsarnokság, a nem-szabadelvűség? Ha a nyitrai választás, 370 polgárnak jogától való megfosztása, szabadelvű eljárás, hogyan nézhet ki a nem-szabadelvű választás? Avagy a középkori oligarchák rendelkezhetek-e nyomasztóbban hivatalnokaikkal, mint most rendelkezik a kormány és a megye a hivatalnokokkal, még a lelkiismereti ügyekben is? Lehetetlen az önkényt tovább terjeszteni és azért a gondolkodó polgároknak éppen a szabadelvűség nevében kellene a mostani szabadelvű párt elsöpítésére törekedni.

A pápai nuncius mint nagykövet.

Bismarck herceg, a protestáns, egy ízben azt mondta, hogy a pápa a német katolikusokra nem idegen, nem külföldi hatalom. Ilyen az bármely ország, tehát reánk magyar katolikusokra nézve is. Amit jó lesz már egyszer megérteni és megjegyezni minden komolyan gondolkodó embernek, nehogy midőn kath. vallási ügyekről van szó és a pápa ebben utasítást ad vagy határoz, azt bácki is egy illetéktelen hatalom beavatkozásának tekintse és ezt a frázist szajkómódra folyton ismételve. A kath. egyház feje a pápa, ő a legfőbb tanító és kormányzó; a kath. vallás, mely nálunk 1848 óta bevett vallásnak tekintetik, jöllehet azelőtt államvallás volt, be van véve, törvénybe iktatva, olyan, mint amilyen, tehát tanáival, szervezetével, következképp a pápával, mint fejével együtt. Tehát a pápa reánk, az ország katolikusaira nézve, vallási ügyekben, csak oly belföldi hatalom, mint a király az állami ügyekben. Rendelkezési, vallási ügyekben, ráuk épp oly kötelezők, mint a törvény a világi ügyekben. Következésképp midőn követe, a nuncius, országunkba jön, azt is egészen másképp kell nézni, mint egy külföldi, német, angol hatalom követét. Ennek adott kifejezést Kálnoky külügyminiszter ama híres jegyzékében, melyet Bánffy miniszterelnökkel az Agliardi ügyben váltott s melyet az május 6-án a képviselőházban felolvasott. Miután Bánffy a Kálnokyhoz előzőleg intézett felszólító iratában, tekintettel Agliardi nunciusra, egyszerűen csak „külföldi” beszélt, Kálnoky válaszában ezt következképp igazította helyre. „Hogy a pápai nunciust csak egy külföldi nagykövetnek az állása illeti meg és minden, ami ezt túlhaladja, nem helyes: a modern felfogás szerint *elméletileg* állítatik ugyan, különösen Franciaországban, ahol a püspöki karnak a pápához és meghatalmazottjához való viszonyát a törvényhozás szabályozta, de az *életben* még Franciaországban sem vihető keresztül, mert a pápai nuncius, mint meghatalmazottja *nem egy világi hatalomnak*, hanem a katolikus egyház fejének, katolikus államokban mindig egy, a többi nagykövetektől *lényegesen eltérő állást fog elfoglalni*. Ennek alapját a római pápának a katolikus egyház és az összes katolikusok felett, habár csak a lelkiekben, *elismert szupremáciája képezi* és alig gondolható nehezebb dolog, mint megállapítani azon határt, ameddig a katolikus egyháznak bizonyos kérdésekben jogait védeni meg van engedve és hogy hol szűnik meg azon határ. Egy szembetűnő bizonyítékot azon *rendkívüli állás* mellett, melyet a pápai nuncius egy katolikus államban élvez, éppen azon ünne-

delmesen bölintottam fejemmel midőn felolvasott egyet-mást onnan.

E pillanatban a vonat egy állomáshoz ért, és a kocsi-osztály, melyet eddig csupán mi foglaltunk el, megtelt utasokkal. Egy pap helyezkedett el éppen azon sarokban, melyet én foglaltam el, mielőtt átültem volna Róberthez, hogy tanulmányozzam a „titkok titkát”, az angol Badektert. A tisztelendő ur felvette pénztárcámat és kendőmet, melyet helyemen hagytam. Férjem ismétlen monda, hogy valahányszor felkelek az asztaltól az ebédőben, vagy a kávéházban a pincérek mindjárt utánam szaladnak elfeledett pénztárcámmal. Miután megköszöntem a tisztelendő urnak szivességét, férjem átvette tőle a tárcát és nevetve zsebre dugta, miközben monda, hogy ma úgy sem lesz többé szükségem reá, s különben bizonyára ugyis elfelejtetem valahol, ha kocsit változtatunk.

Mi elutaztunk, anélkül, hogy valami különös kalandot értünk volna és a kitűzött időre Párisba értünk. Soha sem felejttem el ezt a napot. Zabolatlan gyönyörrel töltött el meglátni mindama tereteket, melyek után egész életemben vágyakoztam: de ami legjobban tetszett, az volt a Palais-Royal, hol hosszabb ideig időztem, hogy ajándékokat vásároljak kis testvéreim és otthon maradt falusi ismerőseim számára.

A következő nap is hamarosan röppent el, s most már nem maradt más hátra, mint megvacsorálni s utazni tovább. Igen, huszonnégy óra múlva már otthon kellett volna lennünk a régi szülői házban, újra éreztem atyám, anyámnak szerető esőkját, kedves kis fivéreim, hugaim, kiket még csak nemrég tanítottam, mint fognak belém kapaszkodni örömeimben. Oh az a boldogság, hogy visszatérek anyám kebelére, hogy elmondhatom, mily jó férjem van; hogy az az idegen, ki iránt eleinte oly nagy bizalmatlansággal viseltetett, mert éppen idegen volt, tehát ez az idegen a legszeretreméltóbb férfiak egyike.

Betértünk tehát a Palais-Royal egyik éttermébe, s ha száz esztendeig élnek, sohasem fogom elfelejteni azon teremnek minden egyes részletét. A terem falai különféle mezőkre felosztva, pazarul voltak díszítve művészi festményekkel, felváltva értékes tükörökkel. A számtalan asztalon hófehér terítők megrakva ragyogó ezüsttel: még most is káprázik a szemem tőle.

Vacsoránkat bevégeztük és megfizettük a számlát.

— Rettenő hideg van, Beatrix — monda Róbert. — Jó lesz, ha egy kis forró kávét iszol, mielőtt utnak indulnánk. Mig megiszod, én addig megyek és bérkocsit keresek a vasútra.

Ő megrendelte a kávét; aztán láttam, hogy az én kedves, szeretett, aranyos férjecském kilépett a szárnyas ajtón a pazarul kivilágított utcára. Ezalatt sietve szürcsöltem a forró kávét, attól tartván, hogy nem iszom ki addig, míg visszatér.

A csésze csak lassan ürült ki, tudom, és Róbert nem tért vissza. Új vendégek érkeztek, és nem egyszer éreztem, hogy kihívó tekintetet vetettek reám, az egyedül ülő fiatal angol leánynak. Berci jó lovat keres, gondolám magamban, hogy gyorsan vitessen el a meleg szobából az állomásra. S bizonyára látta, hogy több ideje van a vonat elindulásáig, mintsem hitte volna; s talán még számomra valami emléket vásárol Párisban; mert rendkívül gavallér volt az ilyenekben. De óhajtottam, hogy már csak mielőbb visszatérne.

A monsieur és madame a szomszéd asztalnál, befejezték vacsorájukat. A monsieur rágyújtott egy cigarettára, kiszívta, a gyermekek nyugtalanok lettek; — felkeltek. Láttam, mint pályázák be kabátokba, pici prémes bundáikba, s mint csevegve, csicseregve távoztak a szárnyas ajtón keresztül. Róbert még mindig nem tért vissza.

Egyszerre újra megnyílik az ajtó s három fiatal ember lép be. Eppen az előbb szabadá lett asztal mellett foglaltak helyet. Mindig mondták,

pelyes fogadtatás nyújt, a melyben Agliardi nunciust jelenleg Magyarországon nemcsak a püspöki kar, hanem a lakosság minden rétege részéről részvétel. Hol történék valahol hasonló idegen nagykövettel? Ezek után reméljük, hogy okos ember nem fog többé a pápáról — itt Magyarországon — mint külföldi, idegen hatalomról beszélni, valamint a nunciust sem fogja a kínai, török, angol követek sorába helyezni. A pápa bármely ország katolikusára nézve mindig belföldi hatalom, kinek engedelmeskedni tartozik. Ez a kath. egyház isteni szervezetének természetesen folyománya, amit csak a jogban való járatlanság volt képes feledtetni az emberekkel.

Baross Gábor hamvainak átszállítása.

Illava, 1895. május 9

Trencsénmegye nagy fiának, Baross Gábor, az örökemlékü vasminiszter hamvainak végső nyugalomra való elhelyezése ünnepére nagy izgalommal készült az egész megye. Maga a megyés püspök, Bende Imre ő maga akarta megadni a végtisztességet a meghalt halhatatlannak. Ez okból már f. hó 8-án megjelent Illaván a püspök ur, udvari papja msgr. *ifjabb Bobok József* kíséretében.

A püspök ur ő méltóságát a helybeli vasuti állomáson fogadta a helybeli esperes-plebános, ott volt java az értelmiségnek, valamint a polgárság teljes számban gyászöltözötben. A plebániánál az iskolás gyermekek sorfalat képeztek, szeretetük jeléül két csokrot nyújtottak át főpásztoruknak.

Ő méltóságát a helybeliek nagy óvációkban (örömtűzek, fáklyásmenet) készültek fogadni, de ő tekintettel az ügyre, miért jött, azokat nem fogadta el. Azonban nagyon kellemesen lepte meg ő méltóságát a helybeli jómódú polgárlányok küldöttsége, kik a polgárság nevében át nyújtottak neki egy élővirágokból készült gyönyörű csokrot, mint törhetlen ragaszkodásuk, tántoríthatlan szeretetük és legmélyebb hódolatuk jelvényét.

Csütörtökön 10 órakor tartott ő méltósága ünnepélyes Requiemet, mialatt a helybeli dalárda kiegészítve nagy számu idegen taggal, négyes karban énekelt magyar gyászdalokat, melyen megindítván a jelenlevő közönséget. A templom egészen be volt vonva fekete posztóval, közepén a boldogult tetemei voltak felállítva 40 egő viaszgyertya között, a bold. cimereivel ékesítve.

hogy a franciák felette udvariasak; s így azt gondolom, miszerint az feledtette el udvariasságukat, hogy egy egyedül levő hölgyet láttak ülni, mert jóllehet nem értettem, mit beszéltek, tetteik, tekintetök elárulta, hogy én voltam az, kire élceik, nevetgelések célzott. — Ő mért nem jön már Róbert? Hol maradhat olyan soká? Piruló arcomat eltakartam a gúnyolódó triász elől, hogy melességet keressek, mért maradhatott ki férjem, hogy lecsillapíthassam hevesen dobogó szívemet s visszafojtsam forrón patakú könnyeimet.

Egyszerre hátam mögött üt egy fali óra; azelőtt nem vettem észre. Ebből tudtam meg, hogy körülbelül egy órája lehetett, hogy magamra vagyok hagyatva. Ez az óra ugyan soká tartott! Mi történhetett vele? Mit csináljak? Keressem? De hol? S ha én távozom az étteremből s keresésére indulok, ő meg visszatér s látja, hogy elmentem, akkor kereshetjük egymást egész éjjel hasztalan. Aztán észrevettem, hogy a felszolgáló pincérek egy csoportban beszélgettek egy újonnan megjelent jövevénynyel, és hogy mindnyájuk tekintete felém volt fordulva. Ez az ur, kiről később megtudtam, hogy maga a vendéglős, csakhamar felém jött és hosszas francia diskurzust kezdett velem, melyből csak annyit értettem, hogy madame és monsieur.

Délután 1 $\frac{1}{2}$ -kor megkezdődött a gyászszertartás. Ott láttuk a két különvonattal jött és mauzoleumba kikísért vendégek között *Lukács Béla* és *dr. Wekerle Sándor* volt minisztereket, *Daniel Ernő* és *Josipovich* minisztereket, *Cseörgő* államtitkár, *Csöke Ferenc* osztálytanácsos, *Darányi Ignác*, *Molnár Antal*, *Bethlen Balázs gróf*, *Besseney Ferenc*, *Bélicska Béni*, *Degen Gusztáv*, *Daniel Gábor*, *Franciscs Norbert*, *Farbaky István*, *Frey Ferenc*, *Gajári Ödön*, *Király Ferenc*, *Kubinyi György*, *Kabos Ferenc*, *Lévay Antal*, *Lakatos Miklós*, *Léhoczky Vilmos*, *Münich Aurél*, *Morzányi Károly*, *Nikolics Fedor báró*, *Neményi Ambrus*, *Pály János*, *Pogány Károly*, *Rakovszky Géza*, *Smialovszky Valér*, *Veszter Imre* és *Zsámbockréthy Emil* orsz. képviselőket, továbbá *Ludwig Gyula* államvasuti elnök-igazgatót, *Czigly* igazgatót, *Abonyi* min. tanácsost, *Sárközy*, *Svastics* és *Szalayszky Gyula* főispánokat, *Gerlóczy* Budapest székes-főváros h. polgármesterét, *Thaly Zsigmondot*, *Craus István* nyitrai alispánt stb.

A koporsó következő koszorúkkal volt fel díszítve: »Baross Gábornak, Budapest székes-főváros közönsége« vörös-sárga-kék szalaggal; »Magy. kir. posta-takarékpénztár« pálmakoszorú fehér szalaggal, »mint feledhetlen megalkotójának«; »Baross Gábor emlékének, a debreceni keresk. és iparkamara« fekete szalaggal; »A cs. és kir. kassa-oderbergi vasut igazgatósága« nemzeti színű szalaggal; »B. G.-nak volt miniszter-társai«, nemzeti színnel pálmakoszorú; »B. G. emlékének, a bud. ker. és iparkamara«; »B. G. emlékének, képviselő-társai«, nemzeti szín; »A magy. kir. államvasutak igazgatósága, felejtethetlen miniszterének«, nemzeti színű szalaggal; »Felejtethetlen védnökének, a m. turista-egylet vág-völgyi osztálya«, fekete szalag; »Örök kegyelet jeléül, a temesvári keresk. és iparkamara«, fekete szalag; »Megteremtőjének gyászos kegyelettel, a győri keresk. és iparkamara«, fekete szalag; »Baross G. emlékének, Debrecen város közönsége«, sárga-kék szalaggal; »Hazafiai kegyelettel bellusi Baross Gábornak, Nagy-Károly város közönsége«; »A keresk. miniszterium Baross G. emlékének«; »Felejtethetlen diszpolgárának, Győr szab. kir. város közönsége«; »Baross Gábor örök emlékére, Zalavármegye közönsége«; »Felejtethetlen jóakarómnak, Szabó József«.

A miniszter tetemeit Budapest főváros halottas diszkocsiján szállították a nemzet által hálás kegyelete jeléül épített mauzoleumba, a hol a püspök ur ő mltga fenkölt szellemu, mely bensőségűl athatott következő gyászbeszédet mondott:

Odahaza ugyan tanultunk valamit franciául, de nevelőnők, ki igen lelkiismeretes hölgy vala és soha sem volt Anglia határain kívül, tehát nem is vágódott arra, hogy társalgási franciára tanítson. S most az a csekély francia-tudomány is, a mit beszéltem, elröppent, s mindig az olasz nyelv jött ajkaimra, melyhez az utóbbi hetekben szokva voltam.

Midőn kifejezni akartam magam, azt láttam, hogy nem értjük meg egymást a vendéglőssel. Ő rámutatott az üres eszére s én megértvén a célzást, kezemet zsebembe melyesztém, s most jutott először eszembe, hogy Róbert nem adta vissza a tárcamat, midőn átvette a lelkészről a vasuti kocsiban.

Nem lehet elképzelni, mit éreztem e pillanatban. Itt egy fiatal nő, ki egész életét egy ismeretlen faluban töltötte, egyedül egy idegen országban garas nélkül, barát, ismerős nélkül; megrendült szívvel, hogy mi történhetett férjével, s ráadásul, hogy példátlan zavarában még mulatsággal szolgál egy teli terem férfi meg asszonynak.

A vendéglős midőn látta, hogy nem értjük meg egymást, odafordult a csoporthoz, mely most körülöttünk összeverődött és kérdezte tud-e valaki köztök angolul. A fiatal emberek kacagui kezdettek, de egyik sem jelentkezett. Egyszerre

Nagy sir köré seregettünk m. t. gyászoló gyülekezet! Hantjai egy nemzet reményeit takarják, Sötét ürében egy magasztos példánykép, fénylő élet kialudt fáklyája. Olébe egy alkotásiban hatalmas erő szállt le pihenőre.

Drága hamvak előtt állunk, melyek fölé emelte e díszes emléket a nemzeti kegyelet, melynek erős köve oly kifejező szimboluma az elköltözött nagy léleknek, s melynek építáriumát igazán, egész hiven, teljes méltóan az ő hasznos életének, kiváló erényeinek betuival csak az irhatta meg, kit e sir takar; vándor, állj meg e sir előtt, szemben e hamvakkal tisztelettel hajoljon meg lelked! — Egyházának hű fia, hazájának önzetlen munkása nyugszik itt. A hasznos munkának törhetlen bajnokát, egy nagy hivatás mártírját takarja ezen emlékkő.

Ne mondja azért senki, hogy némák a sírok — senki se mondja ezt! Minden sir az élet egy nagy ürje, egy szálszakadás az élet nagy szövedékében; mely mindig a veszteség erős érzetével, a hiány felett panaszos fájdalom hangjain szólal meg. És minden halál egy egész élet története, mely a midőn tévedéseiben is komolyan oktató, az erények fényében az emberiség századaiba világít be, buzdítva és felemelve. Az összes emberi dolgok között legmaradandóbb a dicsőséges férfiak emléke. Hosszú időkre szóló munkáik folyton magasabbra emelik nevüket, s növelik ama dicsfényt, melylyel megörökítették emléküket.

Es minden sir egy örök igazság kinyilvánulása, hogy az összes mulandók felett egyedül örökkévaló az Isten, ki e föld nyomorúságán és mulandó dicsőségén messzetul a maga örökkévalóságába helyezi övéi lelkeit, és jó cselekedeteik érdemeit egy elenyészhetetlen világosság országába helyezve, elévülhetetlen dicsőségében ragyogtatja azokat.

Ez m. t. gyászoló gyülekezet! az a nagy vigasztalás, mely a mulandóságból, az enyészetből szól felénk; ez a nagy igazság, melyet a halál nyilvánít ki: élet az örökkévalóságban. A halál setétségéből pedig a keresztény hit fenséges kinyilatkoztatása: Boldogok a megholtak, kik az Urban haltak meg!

Ime a sírok nagy tanulsága! Kik azokban nyugszanak, mindannyian vándorok voltak az élet sivatagjain és fádalmak után nyugodni tértek. Idegenek voltak e mulandók közepette, kik örök hazájukba érkeztek. — Pihenni tért ide az élet terheltje kemény napi munka után, ki sírjában találta meg azt, a mit az élet nem adhatott neki, — a békét és a nyugodalmat. Az örök béke csendes honába, az örökkévalóság világába költöztek át azok is, kiknek elete valamely nagy feladat fényes megoldása volt; kiknek munkássága mintegy örök időkre kihatott, kiknek erényei vezérszövétnékként egész nemzedékek előtt világítanak. Kiknek halála pótolhatatlan veszteség, mely ur, mely annyi reményt nyelt el; erős szakadás az emberi élet nagy szövedékén, mely annyi bűnátot, annyi fájdalmat keltett fel. Nagy életük delén aludt ki a fény

az egyik pincér odalép a vendéglőshöz, s miután néhány szót váltott vele, rövid idő után visszatért egy másik pincérrel, aki tört angol nyelven értesemre adta, hogy több év előtt Angliában járt s beszél e nyelvet. Legyen oly jó asszonyom, magyarázza meg, mért várokozik olyan soká? Dacára kimondhatatlan aggodalmam és felelmemnek, erőt vett rajtam büszkeségem, s oly határozottan, amint csak lehetett mondtam:

Mielőtt valami magyarázatot adnék, köveletem, hogy ezen urak vonuljanak vissza asztalaikhoz; az nem érdekelheti őket, mit mondandó vagyok. Elég tudniok nekik, hogy én angol hölgy s jelenleg nagy zavarban vagyok.

Lehetett valami a hangomban, vagy modoromban, ami csillapította derültégüket, mert még mielőtt elkezdte volna magyarázni szavaimat a tolmács, néhányan visszavonultak, s még mielőtt befejezte volna, legtöbben eltávoztak.

A vendéglős egy magán-szobába hívott, hogy ott beszéljem ki magam, de én elutasítottam ajánlatát, attól tartván, hogy férjem ezalatt visszatér és azt fogja hinni, hogy távoztam. A tolmács által megmagyaráztattam az egész esetet és rimádkodtam előtte, hogy kerestesse férjemet kint.

Azután egy felóra mult el a rettentő, kárhozatos várokozásban. Arcomat kezeimbe temetve

Munkásságuk, hatalmas alkotásaik közepette tette reájuk képét a halál; miként, midőn a villám hasítja szét az árnyatadó erős tölgyet, s miként, midőn az épületet tartó szegletkő a melységbe zuhan le.

Mindhiába! pihenni fog egyszer a legerősebb kar, ki alszik egykoron a leglángolóbb elme és szív. Ha int az Úr, megáll a leghatalmasabb erő, kiesik a munkás kezéből a legbámulatosabb alkotás. — Véget ér minden nagyság és dicsőség. — Nagy és fölséges, egyedül hatalmas és örökkévaló csak az — Isten!

Mindazonáltal szent joga marad a keresztény szívnek remegni a halál rettenetes szavánál. Szent jog a baráti érzelem szomorúsága, a szeretet könnyei a sírok fölött. És ha valahol, e sír előtt nagy joga, nagy oka van a könnyeknek, mert egy élet elvesztését siratjuk, nemzeti kulturánk egy kiváló munkásának, önzetlen előharcosának eltávazása felett bánkodunk. És minél szegényebb valamely kor kiváló nagy férfiakban, annál nagyobb veszteség reánk nézve egy-egy jelesünk elhunytja.

A kinek sirja előtt gyászolva állunk, nagy ember volt a szó teljes értelmében, tündöklő lélek, hatalmas jellem, az évenyes élet teljes nemességével.

Nem lehet feladatam, hogy e helyen tüzetesen méltassam *Baross Gábor*, oly korán elhunyt jelesünk életét. Felírta azt nemzetünk történetének lapjaira kitörölhetetlenül ő maga.

Ha mégis néhány vonással méltatom a kiváló férfit, teszem azt mint nemzeti kegyeletünknek az ő porai előtt lerovandó adóját, és evvel egyben sirjára leteszem az ő hervadhatatlan érdemeiből font koszorút, mely az ő emlékéhez egyedül méltó.

Jellemző a kiváló férfiak életében, hogy korán emelkedve, bizonyos meglepő gyorsasággal jutnak nagy lelki tulajdonaiknak megfelelő állásra, munkakörre. A mi mindig gondviselés-szerű. Megboldogult ministerünk is aránylag rövid idő alatt fenyves életpályát futott meg; férfi kora teljében érte el a ministeri legmagasabb állást, és abban egy hivatottságának oly annyira megfelelő munkakört.

Keves ember van, kiben az ember a kereszténnyel, kinek a nyilvános életre termett magas lelkiereke a családi, az egyéni élet magas sztosz erényeivel oly egyforma magasságban tündökölték, oly ritka összhangban olvadtak volna egybe, mint elhunyt jelesünk személyében.

A kik ismerték életét, tudni fogják, hogy korán fejlődött benne az élénk és erőteljes szellem, és főleg az akarat, mondhatnám, heroikus erje. Életét korán jellemző a nagy lelkek kiváló következetessége, a folytonos törekvés egy cél felé, mit a római klasszikus így fejez ki: *totus quantus vir* — a tökéletes ember. Gondolközásának, törekvésének legfőbb célja az igazság volt és maradt. Az igazság és a jog, a mikért küzdött leirhatatlan szívóssággal, a mikkel szemben alkudni nem tudott.

ültem, hogy megvédjem a járó-kelők vizsga tekintete elől, mígmen a vendéglős ismét hozzám jött az angolul beszélő pincér-tolmácsal. Semmi újat nem tudtak mondani; sőt határozottan állították, hogy azok közt, kik betegen hozattak be az estén a város-kórházbaiba, egyetlen egy angol ur sem találkozik, s egyáltalában valami utcai szerencsétlenségről nem tud mondani senki semmit.

Ez már az őrdjögéssel volt határos. Némely pillanatban azt hittem, hogy álmodom, s alig tudtam magamat megtartóztatni, hogy fel ne kiáltok Róbert után, hogy jöjjen segítségemre. — Helyemet el nem hagytam volna a világért, jóllehet egészen el voltam kábulva az étterem dohányfüstjétől. Neha-neha egy asszony közeledett hozzám és az angol tolmács utján felajánlotta lakását menedékhelyül, de mindannyiszor feleletem bennem az a sok borzalom, melyet a párisi élet-ről valaha hallottam, és ajánlatukat visszautasítottam.

Egyik óra a másik után mult el, s a terem mindinkább üresebb lett. Végre a vendéglős kijelentette, hogy távoznom kell, mikor a záróra közeledett. Ő maga nőlen, mondá, s így nagyon sajnálja, hogy meg nem hívhatja a madame-ot lakására, de főpincérje nős és külön háztartásuk van, ezek várják madame-ot és elkísérik lakásukra.

Hazájának boldogsága, melyert nálánál többet nem dolgozott senki; melyert áldozatul hozta lelkének, testének minden erejét egész a kimerülésig, a korai halálig.

A mi pedig életének kiváló fényt kölcsönöz, a mi nagy erényeinek kulcsa, az éltető forrás, melyből meríté nagy alkotásaira a kitarítás erejét: a kiváló lelkek alázatosságával hajolt meg Isten előtt és őszinte szeretettel ragaszkodott egyházához, édes anyjának hű fia. És a mi evvel együtt jár, művelt lelkének entuziasz-muszával, akaratának törhetetlen szívósságával szerette hazáját. Minden ízben, szívének-lelkének: minden szálával — magyar.

Kiváló lelkének vonásait a közügy szolgáltatában ismeri közölünk mindenki. Ressorjtában rendkívüli, egészen eredeti dolgokat létesített nemzeti haladásunk érdekében. — Nem csillogó szavak, szonoki, akadémikus beszédek; nagy tettek beszélnek róla. Nem a szenvedélyek izzó, perzselő erejét keltette, — az élet realis érdekeiért élt. Nem napi szükségleteket vett számításba. Nagyon világos elméje századokra tervezett, a nemzet nagy hasznára.

Munkaerje e mellett óriási volt, akkora, hogy képes volt vas-szervezetet idő előtt összerombolni. Lankadni nem tudó buzgalma kitűzött céljai érdekében pártatlanul áll; és ő, a munkásság első példányképe, saját egyénisége jogával, az igazságosság szigorúval, megkivánhatta alantásaitól a pontos munkálkodást, valamint a nagy cél érdekében, ismét a saját önzetlen egyéniségének jogával, kimeletet nem ismerő szigorral írhatta a gondatlan léhaságot és azt a nagy rakfenét, melyet korrupciónak nevezünk. — Tacitusként: *vel immitior, quia ipse toleraverat*. — Oh a valódi nagy emberek rendszeren mentek gyengeségektől, engedékenységűtől, mik másokat úgynevezet szeretetreméltókká tesznek! És ő, ki munkásságát oly nagy eredményekkel gyümölcsöztette hazája javára, a mint élt szegényül, — szegényül is halt meg.

Nem hagyva gyászoló családjának örökül egyebet, mint a kiváló fiú kegyeletnek, a példás hitvesi hűségnek, a lángoló atyai szeretetnek, nagy nevének emléket; kiváló tetteiben gazdag életének utánozandó példáját.

En pedig, mint a te emlékednek igaz tisztelője, — mint a ki hazafias, rendkívül fáradhatatlan, udvös ténykedésednek több éveken keresztül szemtanuja voltam, ezuttal pedig nemzedet kegyeletének szoszólója: itt teszem le haló poraidra fájdalmas gyászunknak, kiváló kegyeletünknek koszorúját!

Nagy voltál, hű fia egyházadnak; önzetlen munkása hazádnak. Haldokló agyadban is utolsó gondjaid a nemzedet jövőtáért rádbizott feladatok voltak, és utolsó vágyad, egyházad anyai vezetése mellett, kibékülni Isteneddél!

Nagy voltál tetteidben, és ezek hazádé. Kiváló lelked, mint az önzetlen munkálkodás szövetke, fénykedett be *időbe*, és e fény, mint utánozandó példa, az emberiségé. Kiválóan nagy volt lelked erényekben, — és e lélek

Másnap találhat a madame elég időt, hogy a monsieur felkeresse. Igazán nagyon lekötelező volt.

Oh ez a rettenő gyaloglás Páris felreeseó utcáin! Midőn távoztam a vendéglőből, felhagytam az utolsó reményvel is, hogy minden rendben lehet: s alig tudtam vonszolni lábaimat utcáról-utára. Aztán ideges rémület szállott meg, vajjon kísérőim nem vezetnek-e valami csapdába. A vendéglős azt mondotta, hogy közelben laknak, és mi csatangolunk utcáról-utára szünet nélkül.

Végre megállapodtunk egy sötét magas ház előtt egy elhagyott üres utcában, lépteink visszahangzottak, amint felmentünk a meredek kőlépcsőkön. A házak mindkétfelől magasak és sötétek voltak, csak itt-ott volt látható még egy pislogó, megvilágított ablak, s éppen azalatt, míg mi várakoztunk a kapu kinyitására, oltották el egyik-másikban a világot.

Teljes sötétségbe léptünk, melyet időről-időre a pincér egy-egy meggyújtott gyufával iparkodott eloszlatni. A csigalépcsőnek hossza-vége nem volt, s még mindig felfelé mentünk. Fel, feljebb, míg nem a fejem szedülni kezdett, éreztem, hogy össze kell roskadnom: akkor a madame felnyitott egy ajtót s bevezetett egy tágas szobába. Aztán előre kocogott és meggyújtva kis olajlámpáját, elhelyezte az asztalra.

Istene. Oly nagy voltál, hogy itt sírod előtt, hánvaidnál, a fájdalom panaszával kiáltok fel: miért is lettel a miénk, miért is voltál szived minden dobbanásával a miénk, ha oly korán kellett tőlünk távoznod? Ha hatalmam volna reá, sírodba kiáltanék: támadj fel haló földedből, kinek nagy erőre — a mint hogy hazánkban minden jó erőre — oly nagy szükségünk van.

Hiába! Megnyugodva az örökkévaló Istenben, ki kifürkészhetetlen végzésében — a profétával mondva, — a nap delén oltotta ki bened a mi *dicsőségünk* lámpáját, s neked is kiszabta a határt, melyen túl te sem léphetél; itt áldom meg gyászoló nemzedet nevében hamvait. Nagy alkotásaid gyümölcsözzenek e drága anyaföldön nemzedekről-nemzedekre. Emléked pedig éljen a magyar nép szívében örökké. Mint egyházam alázatos szolgálója, érted küldöm az egyház hatalmas imáját, melylyel elhunyt gyermekei lelkeit adja át a boldog örökkévalóság-nak, és ajánlja azokat Istennek, a lelkek egyedüli birtokos Urának; Adj Uram a te egyházad hű fiának örök nyugodalmat, és az enyészhetetlen világosság, melyet erényeivel annyira megerdemelt, fényeskedjék neki! Amen.

Erre a trencsényi dalárda — mint a melyiknek a boldogult alapítója volt — elénekeltte Egressy gyászdalát, bevezetett precizitással; ennek befejeztével a tetem mauzoleumba tétetett. E mauzoleum fogja hirdetni, hogy nem hal meg az emberi szeretet apostola, hanem a jók szívében és tetteiben él örökké.

Örök emlékezetben leszesz, te áldott lélek, mert a helyed üres leszen itt. Nyugodjál békeben!

Recska Zsigmond.

Ujdonságok.

Egyházi hírek. *Aranyossy József*, es. és kir. katonai lelkész, Nyitra város szülőte, e napokban Csernovitzról Aradra helyeztetett át. — *Diera Ignác* nyitraegyházam. áldozár. Meránból, hol hosszabb ideig tartózkodott, szülőhelyére Német Prónára költözött.

Herceg Hohenlohe Clodvig és neje szül. Majláth Sarolta grófnő f. hó 10-én nyári tartózkodásra trencsény megyei birtokukra, Zsigmondháza érkeztek. Kívánjuk ő főméltóságainak, kiket a vágyólgyi szegény tót nép a jótékonyágnak igazi nemtői gyanánt tisztel, hogy nyári otthonukban igazán jól érezzék magukat.

Főtanfelügyelői látogatás. Egyházmegyénk két főtanfelügyelője Markovics János és Mihálik József urak e hó 7-én indultak el iskolalátogatás céljából, köruttra. Az előbbi Nyitra és Rudnó-völgy községeit, míg Mihálik apát ur Trencsény megyében a Turzófalva és Nagy-Bittse környékén levő kath. iskolákat veszi tüzetes vizsgá-

A szoba egyszerűen, de izléssel volt butorozva, a madame látszólag büszke volt *szalonjára*. Megkinált, hogy pihenjem ki magamat egy fauteuilbe, míg egy kis csokoládét készít; s nagyon elkedvetlenedett, mikor látta, hogy képtelen volt rábírní, hogy igyam belőle. Azután látván meny nyire el vagyok csigázva, bevezetett halószobájába, miből láttam, hogy több ilyen nincs is a lakásban. A férj erre a lakószobába vonult vissza éjszakai nyugalomra.

Valamit értettem a nő szavaiból; egyebiránt taglejtései oly kifejezők voltak, hogy tisztában lehettem vele, miszerint teljes részvétellel van irányomban. Már csaknem megfeledektem minden félelemről, midőn hirtelen neszt hallok, hogy a szomszéd szobába jött valaki. Erre rögtön férje kihívta a madameot; ez pedig összekulesolván kezeit, megcsókolt s jó éjszakát mondva távozott.

Idegeim annyira megfeszülve voltak, hogy minden egyes szót világosan hallottam, ami a szomszéd szobában elhangzott. A madame követelőleg lépett fel, míg az ismeretlen boszankodott, valahányszor a monsieur közbelépett. Azután hallottam, hogy valaki közeledik szobám felé és megáll az ajtóznál. Igen élénken emlékszem, hogy kivettem rekedt lélekzetét közvetlen a kilincsnel.

(Vége köv.)

lat alá. Felette öröndes tény gyanánt konstatahatjuk, hogy a két serényen működő tanügybarát oly kiváló figyelmet fordít a gondjaikra bizott iskolaügyre.

Halálozás. Erdélyi Antal, vágsellyei póstamester f. hó 8-án 83 éves korában Bécsben meghalt. — Csernyák Antal, aranyos-maróthi földbirtokos és az ottani kir. járásbírósnál alkalmazott végrehajtó hosszabban tartó szenvedés után e napokban elhunyt. Nyugodjanak békével!

Uj főrend Nyitra megyéből. Odescalchi Géza herceg, nyitra-szerdahelyi nagybirtokos, Odescalchi Gyula herceg fia, mint értesülünk, f. hó 10-én a részére kiállított királyi meghívó alapján, a magyar főrendek tagjai közé felvételre. Odescalchi Géza herceg a szabadalvú párthoz tartozik.

Csery Ferenc. Nyitraváros adóellenőre életének 67 évében f. hó 9-én hosszas szenvedés után elhunyt. A boldogult évtizedek óta szolgálta a várost a legnagyobb pontossággal, éveken át gyűjtött ritka szakismerettel, és polgártársai iránt legnagyobb szolgálatkésztséggel, úgy hogy alig fogja valaki betölteni helyét azon odaadással, mint a megboldogult öreg ur; pótolni pedig azon úgyszeretettel meg egyáltalában nem. Adóügyek terén Csery bácsi felért egy pénzügyigazgatósággal, s ismereteivel bárkinek teljes készséggel és önzetlenséggel szívesen rendelkezésére állott. Az igénytelen fellépésű, hívő katolikus férfit tisztársai buzgó munkálkodása és szerény modora miatt felette becsülték. A kath. kör is, melynek tagja volt, gyászlobogót tűzött ki. Megürült állására a közvélemény Szabó Vincét jelöli.

A választási büntény Nyitrán.

Alkalmunk nyílt betekintést nyerni a nyitrai választásról betérjesztett jegyzőkönyv egyes tételeibe. Szeliden szólva az a valótlanosságok, a személyesítésnek egész láncolata, mely arra támaszkodik, hogy az igazoló bizottság a parlamentben úgy sem fogja kezébe kapni a nyitrai választók eredeti névjegyzékét, azért egész nyugodt lelkiismeretlenséggel, pártját ritkító cinizmussal az elutasított választók neve mellé odatettek: *nem fordul elő*. Így például Szollár Albert úzbéghi elutasított szavazó polgár neve mellett a jegyzőkönyvben az van, hogy nem fordul elő. Ez teljesen valótlan, mert Szollár Albert az úzbéghi szavazók listájában a 45. tétel alatt van felvéve; vagy pl. Szabó Ferenc bodoki szavazóról ugyanaz (nem fordul elő), pedig Szabó Ferenc a bodoki jegyzék 35. számú tételében szerepel. Ugyancsak a vál. jegyzőkönyv állítása szerint Lieszkovszky József molnosi lakos nem fordul elő, pedig ott van a 13. tétel alatt. Legérdekesebb azonban az a ket-tős kitétel, hogy *nem fordul elő és azonossága meg nem állapítható*. Ilyen megjegyzés van pl. a többi közt Janicsi Adám úzbéghi lakos mellett. Hiszen ha nem fordul elő, minek annak még azonosságát is megállapítani, ha benne sincs a névjegyzékben? — Geszthe, Pográny, Bodok, Úzbégh, Tormos, Molnos, Elecske községekben változatosság kedvéért azt alkalmazták, hogy *személyazonossága megállapítható nem volt*. Képzelnék el, hogy ott van az egész község az udvaron, egy része már a folyosón, vagy a szavazó szobában és nem lehet megállapítani a személyazonosságot. Bodok község 47 szavazójából leszámítva a két zsidót, mind a negyvenöt leszavazott Zichyre. Ott volt tehát 45 emberünk, tehát 45 tanunk s mégis a 19 visszautasított Zichy-szavazat közül 8-at azért utasítottak el, mert „személyazonosságuk megállapítható nem volt.” — Am ha nem volt megállapítható és ha azok másnak neve alatt szavazni mertek, vádolják be a büntető törvénykönyv 184. §-a alapján, mely egy havi börtönt és 100 forintig terjedhető pénzbüntetést ró arra, aki másnak neve alatt szavaz, vagy csak szavazásra jelentkezik is. — Vádoljanak be bennünket, mint bűnrészeseket, kik azokat az embereket szavazni behoztuk. Vagy pedig győződjenek meg személyazonosságukról, hiszen ott van tanunk az egész falu. — Hanem persze a választási elnökség néven összeállított kompanya, midőn látta folytono-

san szaporodni a Zichy-választókat, úgy tett, mint a gondos kertész, ki csak néhány szükséges ágat tör meg a tőken, a többit, bármennyi volna is, mind — lenyesi. — De aztán ne mondjátok, hogy eskütökhöz híven, igazságszerint jártatok el. Ne mondjátok, hogy a nyitrai kerület képviselőjét a szavazók többsége választotta, ne mondjátok, hogy az elnyomás, erőszak hazája Oroszország. Egyébként bízunk a parlamenti igazoló bizottság igazságszeretetében, mely rá fogja sütni a megfelelő belyeget a nyitrai választási manipulációra.

Vasuti bizottság ülése. Craus István Nyitra megye alispánja f. hó 16-ára hívta össze a nyitrai megyei vasuti bizottság ülése, mely az újonnan létesítendő transzverzál vasutra beérkezett ajánlatok felett fog dönteni.

Tilos a Zichy! Az alispánhelyettes kidoboltatta az egész kerületben, hogy a falukon a lakosok *büntetés terhe alatt* tépjk le a választási plakátokat s ne merészeljen többé senki Zichy-t elvetni. Azért is mondjuk: éljen ifj. gr. Zichy János!

Tisztujtás Szakolcán. Megyénk nyugati határáról jelentik, hogy a város tisztikarának megbízatása lejárván, a megüresedett, illetőleg üresedésbe jöhető helyek betöltése céljából küldöttséget szándékoznak meneszteni az alispánhoz. Levelezőnk írja, hogy sem a polgármesteri, sem az őrök főjegyzői állásra még személymegállapodás nem történt, nem valószínűtlen azonban, hogy ifj. Bokross János vármegyei aljegyzőt fogják ez állásra felkérni. Levelezőnk nem hiszi, hogy a felette szorgalmas, szerény fellépésű és tisztviselő-társai közt általános becsülésnek örvendő tevéken fiatal embert, a megyénél hamarjában nélkülözni tudnák.

Igazolásul. Tisztelt Szerkesztő úr! Beesés lapjának 23-ik számában „Buzgó v. hivatalnok” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag, nehogy hallgatásom által azon látszatot nyerjen, mintha a nekem importált cselekményt tisztán roszindulatból eszközölttettem volna, — legyen szabad némi felvilágosítással szolgálnom. Tény az, hogy Bachó v. végrehajtónak még a mult heten utasítást adtam, hogy az építkezési nyilvántartásból a hátralekötöket vonja ki, és azokat a szükséghez képest végrehajtsa, ezen hátralekötök között Hoff Izidor, Kozák István, Brenner Mária és Csernyák Rezső szerepelt, akik ellen a végrehajtás részben foganatosítottam. A Kozák ellen foganatosított végrehajtás után azonban kitűnt, hogy ő nem 115 frt 18 kr terfoglalási díjjal, hanem csak 1 frt szakértői díjjal tartozik, a tévesen kitüntetett 114 frt 18 kr terfoglalási díj pedig Brenner Mária terhéi, igen természetes hogy a foglalást rögtön feloldattam, és utasítottam a végrehajtót, miszerint ezen tévedésért Kozák Istvánt elnézésért kérje meg. Megjegyzem egyúttal, miszerint a kérdéses téves végrehajtás foganatosítása a *végrehajtó felületességéből* származott, amennyiben ő a vonatkozó okmányokat ki nem kereste, mert ha ezt teszi, akkor bizonyára rögtön rájön a tévedésre; ez lenne tehát a tényállás. — Végül el nem mulaszthatom kijelenteni, miszerint távol van tőlem azon szándék, hogy azon polgárokat, akik esetleg gróf Zichyra szavaztak ily kiesinyes dolgokkal zaklassam. — Midőn ezeket a t. szerkesztő úrral közölni szerencsém van, tisztelettel felkérem, miszerint közleményét b. lapjának legközelebbi számában helyreigazítani szíves legyen. Fogadja a t. szerkesztő úr nagybecsülésémmel kijelentését, melylyel vagyok alázatos szolgálója, Nyitrán, 1895. év május hó 6-án *Ocskay*.

Főispán a néppárt ellen. Szalavszky Gyula, trencsenmegye főispánja, mint lapunknak Csacáról jelentik, legutóbb ott járt, hogy a néppárti mozgalmakat közvetlen szemügyre vegye. A csacai prépostot Tvrdy Ignác urat Trencsenből felkérték, hogy néhány napig vendégül fogadhassa a főispánt, de azt üzenté neki, hogy odakünn tágasabb. A főispánnak bankettet is rendeztek tiszteletére, melyen csupa tisztviselő és zsidó volt jelen, a papság közül senki, csupán a rakovai lelkész, társainak nagy indignációja közepett tisztelgett a főispánnál. Folyó hó 4-én Kiszuca-új helyen járt, hasonló szándékkal, de ott is azon eredményre jutott, hogy ha csak nem fogják a nyitrai választás mintáját követni, a kormány párt akár becsukhatja a butikot a két kerületben.

Vasuti bejárás. A magyar kereskedelmi miniszter meghagyásából a Nagy-Bélicz—Privigye közötti h. é. vasut egyes szakaszának dr. Képpsy Árpád miniszteri segédtitkár vezetése alatt folyó évi május hó 9-én delután 2 órakor Oslányban, május hó 10-én deléltől 10 órakor Privigyén közigazgatási pótbejárása tartatott meg.

Vádindítvány Szulyovszky ellen.

Ismeretes, hogy az első nyitrai választás alkalmával, Tarnóczy Gusztáv méltó párja, dr. Szulyovszky Dezső másod elnök, számos nyitrai választót, köztük 11 nyitrai papot, több kereskedőt és iparost, kiket nagyrészt személyesen ismer, megfosztott szavazatától. A jogtalanul visszautasítottak nyomban a választás után bünyenyítő feljelentést tettek Szulyovszky ellen. A panaszosok kihallgatása e hét folyamán f. hó 7, 8, 9, és 10-én ment végbe; a vizsgálatot Török Vince, tvszéki vizsgálóbíró eszközölte. A vádlók valamennyien kívánják, hogy Szulyovszky a büntető törvény 179. illetve 184. §. alapján elítéltesék.

A lopott mandátum. Janits mandátuma ellen, melyet a „Magyarország” annak idején lopott mandátumnak nevezett, miután az összes bűnyanyag összegyűjtve van, a petíció a Zichy-párt részéről legközelebbi napokban fog a képviselőházhoz benyújtatni. Nem hisszük, hogy azok a képviselők, akik egy évtized előtt Széchenyi Pált kevésbé vitált mandátumáért addig ostromolták, míg Széchenyi visszavonult, most ilyen mandátumot, amilyen a nyitrai, megtárné nek magok között. A petíció dr. Günther Antal fővárosi ügyvéd készítette.

A politika a társadalmi életben. A „Bp Hírlap” beszéli, hogy Kossuth Ferencnek bemutatták Hortoványit, a M. Allah főszekesztőt s ő kezét nyujtoit neki és beszélgetett vele. Emiatt megtámadták őt Eötvös K. és Komjáthy; hogy társaloghat egy ultramontánnal. K bosszusan visszafelelt, hogy H. képviselőtársa és tapolcai kerületében birtokos. Mit szólnak ehhez a prot. türelemhez bizonyos nyitrai urak?

Nyitraváros aszfaltja. Hiába mindennek vége! Az utast többé nem fogja kiráznai a hideg, ha bedöcög Nyitraváros hírhedt kövezetén. Nem lesz már veszelyben, hogy leharapja a nyelvét, ha véletlenül a fogai közé kerül, midőn a kocsi nagyot zökken; vagy hogy oldalbordáját törí be, s cilinderével az omnibusz tetejét üti ki, midőn a kocsi kereke végig kerepel a mult század alkotta híres macadamon. Simul minden nálunk, még a kövezet is. Az utcakön szabályos nyolc-szögletű barna aszfalt-pogácsák barrikádokba rakva, körülöttök éhes kőműves-legények, napszámosok szürke malter-kását kevernek, nagy sístergő, rotyogó üstökben fekete aszfalt-lekvárt főznek, melynek kábitó illatára kétféle firtorodik nem egy fitos orr. A járdák szegélyét sárga, felhasábos kőteglák képezik; oly szép szabályos mindez, mint egy jól gondozott fog-sor. Egy méterrel lejjebb alattomos cement-csatornák bujkálnak, csak itt-ott tájták ki öblös, rácsos szájukat, hogy lélekzetet vehessenek rajta. — A fekete lelkü kétkedők ugyan ábrándozva kívánják vissza mielőbb az alig elmúlt telet, hogy milyen jó lesz az aszfalton koreszolyazni, kivált ha a kutról hazatérő izmos Eva-leányok gondosan megöntözik puttonyaikkal. A polgármester irigyei azt mondják, hogy csak azért aszfaltolja ki a várost, mert néha köszvényben szenved: amit nem lehet tagadni; de tény, hogy a polgármester köszvénye mellett mi, egészséges lábunk, is vesszük hasznát. Azért melegen üdvözljük a várost ezen utcatarozásnál, mely rövid idő alatt minden girbegörbét el fog tüntetni a talaj felszínéről.

Egy koldus matúrával. Epp most, midőn a helybeli gimnázium nagyreményű ifjai nagy reményekkel s még nagyobb trémával közelednek az érettségi vizsga felé, különös jelenéget képez előttünk az a szármalmas kinézésű s könyörületre indító egyén, ki a papnevelde kapuján tegnap bekocogott és segítségért folyamodott s kérelmet egy — érettségi bizonyítvánnyal indokolta. A mi nagyratörékvő ifjaink ábrándoznak fényes jövőről, ragyogó sikerekről, magas állásról, éppen úgy mint ez a szegény, aki 20 év előtt, midőn ezt a sok aláírással ellátott fényes dokumentumot megkapta, bizonyára nem is álmodott arról, hogy valamikor jó lesz vele — alamizsnát kérni. D. Zs. nagy-körösi illetőségű lakos a jobb sorsra érdemes szegény, ki hónapok óta nyomta a bécsi közkórház ágyát s most visszautaztában van hazája felé. Bejárta Nyitrán a vármegyét, a törvényszéket, a pénzügyigazgatóságot, valami dijnoki állásért: mindenütt elutasították szegényt, pedig még csak nem is pápista. — A nyomor annyira terjed, hogy manolnap arra is el lehetünk készülvé, hogy doktorai diplomával, vagy akademikus oklevéllel fognak kérégetni alamizsnát. Ajánljuk a jószívűek figyelmébe.

Vizbefúlt drótos. Kapitány Simon rakovai (Trencsenmegye) illetőségű, mintegy 30 éves drótos, csütörtökön, f. hó 9-én esti 5 órakor fürdött a verebélyi Nyitra-hídnál. A vámos figyel-

meztette, hogy itt a fürdés tilos s parancsolta, hogy rögtön öltözködjek fel; mit ez, látszólag jó uszó levent, teljesíteni is akart és éppen visszafordulva volt a tormosi réteken levő ruháihoz, midőn a folyó közepén nyilván görcsöt kapott és minden kiáltás s zaj nélkül nyomtalanul eltűnt a habokban, egy másik drótos pajtása és a város szemeláttára. A városi rendőrök csákyakkal egész esti nyolc óráig fáradhatlanul keresték a szerencsétlenek hulláját, de eddig hasztalan. A nyitrai rendőrök kutatását számos néző kísérte figyelemmel a hídról s a folyó partjáról.

Halálos végű verekedés. Jablonicon április 26-án Fukna János és Buran János jablonicei lakosok a feyvesben teljesített munka közben jól bepálinkázva birokra keltek. Buran János Fuknát oly erővel és oly szerencsétlenül földhöz vágta, hogy Fukna a földből kiálló fatörzshöz ütődve súlyos belső sérülést szenvedett, melynek következtében rövid idő múlva meghalt. A bíróság ez ügyben megindította a törvényes eljárást. — *Alsó-Mariková* (Trencsén m.) pedig május 7-én egy ember egyik rokonát több fejszersapással civódás közben fejbe ütötte, melynek következtében kiszervezt.

Tüzek. Mult vasárnap, folyó hó 5-én, délelőtt 10 órakor, éppen midőn a hívek az isteni tiszteletre gyülekeztek Radossócon, hirtelen vészkiáltás hallatszott az utcán, hogy a szomszéd alig 10 percnyre fekvő *Vieska* község lángokban áll. A nép lelepszakadva rohant a tűz színhelyére, de a keletkezett szél annyira szította a tüzet, hogy mentésről egyáltalában szó sem lehetett. Hatvan lakóhoz pajtával s számos házi állat esett áldozatul a dühögő elemnek. Egy asszony, aki egy házba berontott, hogy valamit megmentsen, elégett és felig elszenesedett hulláját úgy húzták ki a romokból. Egy beteg öreg és egy 12 éves gyermek, kiket nem lehetett eléggé korán megmenteni, már közel voltak a megfúláshoz, midőn a radossói községi orvos hirtelen ott termett és öntelalozó közbélepése folytán megmentette őket a haláltól. A kár meghaladja a 60,000 frtot, pedig a lakosok csak részben voltak biztosítva. — *Beregszeg* (Galgóc mellett), mint lapunknak onnan jelentik, f. hó 4-én a bíró csüret gyújtották fel, hihetőleg boszúból. A tüznek több más pajta is esett áldozatul. A tűz állítólag onnan eredt, hogy egy beregszegi ember felháborodván azon, miszerint a bíró nem akarta megengedni, hogy sz. Florián szobrát május 4-én lombokkal díszítsék, e fölött való boszankodásában a bíró pajtáját felgyújtotta. Szent Florián ezen tulbuzgó tisztelőjét most nyomozzák. — *Nagy-Kéven* május 7-én Varga János nagykeri plebános pajtája gyulladt meg, hol gazdasági gépei is benégték. A kár mintegy 800 frt. Biztosítva volt. A tűz keletkezését két a pajta tövében delelt ismeretlen vandorlora fogják. — F. hó 8-án esti órákban *Galgócon* ismét új tűz ütött ki a Blaskovics-fele házban s 9-én reggel 4 $\frac{1}{2}$ órakor megint a Szarvas vendéglő istállója égte le; bala a Gondviselesnek hogy sülesend volt, mert már délben egész órán dühögött Galgócon.

Gabonaárak az 1895. május 10-én a következők: arpa 6 ft 50 kr, buza 6 frt 50—90 kr, rozs 5 frt 70 kr, zab 6 frt 50 kr, tengeri 6 frt 60—80 kr, bab 8 frt.

Közgazdaság.

Gazdáink figyelmébe.

Emőd József, suránkai nagybirtokos és a nyitrai gazd. egyesület alelnöke következő felhívást intézte a nyitrai megyei gazdákhöz:

Tisztelt Gazdatárs!

Bizonyítva értesült már t. Gazdatárs arról, hogy Budapesten f. évi május hó 19—25-ik napján a magyar gazdák országos kongresszusra ülnek össze.

Meggyőződésem az, hogy mai válságos viszonyaink között egyenes szüksége van a gazdaközönségnek erre a kongresszusra, hol a magyar gazda bajainak orvoslásával egy ország színe előtt foglalkozhassék s elhanyagolt érdekeinek polgárjogot szerezzen.

Meg kell tehát ragadnunk ez alkalmat s részvételünkkel oda hatni, hogy e kongresszuson csakugyan igaz érdekeink s méltó súlyjal jussanak kifejezésre.

Tisztelettel felkérem t. Gazdatársat, hogy közös törekvésünknek súlyt szerzendő, a III. orsz. gazdakongresszus tagjai közé belepni sziveskedjék.

Tiszteletteljes felhívásom ismétlésére bátorít azon melyen ezert szükség, hogy akkor, mikor gazdasági ügyeinknek évtizedes elhanyagolása a gazdasági válság örvényéhez vezetett bennünket, legalább mi, helyzetünket megérteni tudó intelligens gazdák ne maradjunk részvételnek a kongresszussal, mint olyan mozgalommal szemben, mely saját ügyeinkkel foglalkozni s eredményeiben érdekeinknek letéteményezőjévé válni hivatott.

Suránka, 1895. évi május hó 9-én.

Hazañas üdvözlettel Emőd József.

III. országos gazdakongresszus.

A nyitrai megyei gazdasági egyesület tagjai közül a gazdakongresszusra folytatódag jelentkeztek: Dióssy Imre, Hyross József, Fogd Károly, Geyer Károly, Singer Vilmos, Holényi Ferenc.

A pozsonyi kiviteli hízómarhavásár. A nyitrai megyei gazdasági egyesületnek, a III. országos gazdakongresszusra jelentkezett tagjai ez uton is felkeretnek, hogy e hó 19-én vasárnapon a kongresszus megnyitása alkalmával a szakosztályok megalakításánál valamennyien azon szakosztályba is belepjenek, melyben a kiviteli hízómarhavásár helyének kijelöléséről szó leend, hogy így a kiviteli hízómarhavásárnak Pozsonyban való letesítése mellett állást foglalhassunk. Kérjük azért a kongresszusi tagokat, hogy a megnyitás és a szakosztályok megalakulása alkalmával mindannyian megjelenni sziveskedjenek.

Uj tag. Willinek Camill Vicsáp-Apáthi a nyitrai megyei gazdasági egyesület rendes tagjai sorába lepett.

Lóvásár Érsekujvárott. A nyitrai gazdasági egyesület által f. hó 5—6-án XIII-szor rendezett nagy lóvásár üzleti forgalma 80,000 frt volt. Eladatott 200 drb. ló 400 frt átlag árban. Ilyen magas átlag ár még egy évben sem éretett el a forgalom azonban már nagyobb is volt. A vásári hangulatot nagyon kedvezőtlenül befolyásolta a vásárteret ellepő óriási por, mely a lovak megszemlélését is nagyon megnehezítette. Az intéző körök nyomban el is határozták, hogy a vásár helyeül a jövő évtől kezdve egy begyepesített területet fognak kiszemelni, melyre a község kényelme szempontjából pavillont buffettet fognak építeni. A jövő évi lóvásár május első hétfőjén és a megelőző vasárnap délutánján tartatik.

Mütrágya: A „Hungaria“ mütrágyakémsav és vegyi-ipar részvenytársaság Budapest. A helyzet az elmúlt héten semmi változást sem szenvedett. A tavaszi idény nagyjában bevezetettnek mondható és most már csak chilisalétromrendelések érkeznek be, nagyrészt répatermelők; ezek ugyanis azon fáradoznak, hogy miután a cukorpiac helyzete rövid idő óta oly jelentékenyen javult (nehány hét óta az ár mmkett közel 2 frttal emelkedett), a csekély répaültetést fejtrágyák alkalmazása által célzott gazdag hozammal pótolják, — legalább részben. A mulasztás természetesen most már nem tehető tökéletesen jóvá és ugy a cukorgyárak, mint a répatermelők részéről élnék sajnálkozás jut kifejezésre a felett, hogy a helyzetet oly nagy pessimizmussal itélvén meg, konzekvenciákat vontak le belőle. Jegyzéseink a következők: kettős szuperfoszfát 20—22% = 6.45 frt. Prima-szuperfoszfát 16—18% = 4.90—5.45 frt. eredeti Hoyermann-fele Thomasalak 18—20% = 3.70—3.95 frt, valódi ind. párolt csontliszt 4—12 3—5% = 6.15—6.35 frt. Káli-trágya 20—25% = 3.20—3.40 forint. Ammoniak-szuperfoszfát 10—12%, 3—5% = 5.85—7.25 frt. Kénsavas-káli 90—95% = 12.75 13.50 frt. — Chilisalétrom azonnali szállításra = 12.65—12.85 forint, ugyanaz áprilisi-májusi szállításra 12.20—12.35 frt. Tavaszi szállításra 1896. 12.20—12.35 frt. 100 kgonként zsákkal együtt elegysúly gyanánt az egyes állomások távolsága szerint. — Vaszgálé Ia = 3.05—3.20 frt. Ugyanaz IIa = 2.80—2.95 frt. Rézgalé = 24—25.— frt, netto 100 kgonként 50 kgos hordókban ab Budapest.

Irodalom.

Bolo Henrik abbé „**A kálvária tragédiája**“, magyarul kiadja *Schmidt Ferenc* esztergomfőgyházmegyei áldozár. A mű ára füzve 1 frt 20 kr, diszkótésben 1 frt 80 kr. Etiam erga Sacra 4, kötve 6.

Egyházi sz. beszédek Bourdaloue és Massillon nyomán. Nagy nyolcadret, 36 iv. Az egyházi év minden vasár- és ünnepnapjára és néhány

kiválóbb alkalmára tartalmaz egy-egy sz. beszédet. E két hatalmas francia szónoknak eszmékben gazdag, szigoruan következetes, kiválóan tanulmányozással egy félórás beszédeké olvastottam össze. Kapható *Szalay Sándor* székesegyházi hitszónoknál Szatmárt. Ára füzve 3 frt (e. 10 s.) vászonkötésben 3 frt 30 kr. (e. 11 s.)

Törvényszéki csarnok.

Magyar kir. Curia által elintézt perek jegyzéke. Kolben Mórnak, neje szül. Eiszler Johanna elleni házassági válóperben, — a II-od bir. it. helybenhagyva. — özv. Kalomen Mihályne és társának, Mrázek János és társa elleni tulajdonjog bekebelezés részleges törlese iránt, — a II-od bir. it. helybenhagyva.

Pozsonyi kir. itélő tábla által elintézt perek jegyzéke. Nyitrai kereskedelmi és hitelintézetek. Gyuricza Péter ellen 115 ft és 135 frtos válóperben. — az I-ső bir. végzés helybenhagyva. — Vasko Ferencnek, Botlik Lajos és Mihály ellen 100 frtos válóperben. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Holiesi uradalomnak, Dély Dániel és társai ellen 946 ft 44 kros perben. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Günter József és társának, Roth Dávid és társa elleni birtokperben. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Skarda Józsefnek, Brunovszky szül. Zalezak Anna és társai elleni perben papi járandóságok miatt. — I-ső bir. it. helybenhagyva. — Szvetko István és nejeinek, özv. Csányi szül. Szögyényi Teréz és társai elleni ingatlanok bejegyzése iránt. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Bogdány András és nejeinek, Bogdány Pál elleni birtokperben. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Hotka József és nejeinek, Truka Ferenc és neje ellen ingatlan birtoka iránti perben. — az I-ső bir. it. helybenhagyva. — Miava községnek, Csadra Pál és társai ellen 2506 ft 84 kros perben. — az első bir. itélet feloldva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1895 május 7-én elintézt perek jegyzéke. Silhavik István és társának, Kollár Mária férj. Moskor Jánosné és társa ellen ingatlanok tulajdonjoga iránti perben. — felperesek keresetének helyadva. — Silhavik István és társának, Safarik Imre ellen ingatlan tulajdona iránt. — felperesek keresetének helyadva. — Balogh Antalnak, Szögyévi István ellen birtok kibocsajtása iránt. — felperes keresetével elutasítva. — gr. Erdődy Ferencnek, Dukesz Márk ellen telekényvi bejegyzés kiigazítása iránti perben. — felperes keresetének helyadva, alperes viszonkeresetével elutasítva.

CSARNOK.

Adatok a szalakuszi plebánosok életrajzához.

15. *Prileszi Prileszky Béla*, 1758—1774. Bezrovics eltávozza után prileszi Prileszky Béla küldetett a nyitrai adminisztratúrától Szalakuzra. Megérkezett 1758. június hó 5-én. Investáltatt az egyházmegyei hatóság (gr. Eszterházy Imre) által, a kegyurak bemutatása s ellenmondása nélkül. Alatta tartatott meg 1767. évi október hó 28-án sz. Simon és Juda apostolok napján Gusztinyi János nyitrai püspök által, kisapponyi Bartakovics Pál, Nyitrai megye főbírája s a templom kegyura, továbbá Hidvéghy József bérlő jelenlétében canonica visitatio.

E szerint Prileszky a nyitrai kerület alesperese — s 35 éves vala. Theologiai tanulmányait az országos központi papnevelő intézetben befejezvé, nyitrai káplán, majd u. ott „turbulento tempore“ adminisztrátor, 1758-ban pedig szalakuszi plebános.

1767-ben Szalakuzson a katolikusok száma vala 340 (most 387); Menyhén 404 (most 446). Beéden 232 (most 286). A plebános könyvtára 75 műből állott. A canonica visitation kívül írott emlékek töle a plébánia levéltárában nem maradt fenn.

1774. év elején kinevezetett nyitrai kánonokká. Meghalt 1809-ben 75 éves korában mint sz. Lelekről címzett bált-monostori apát. A szalakuszi plebánosok tekintélyes számából az egyedüli, ki egykorú működése helyéről kegyeletesen megemlékezőn, a szalakuszi templomnak végrendeletileg 900 frtot hagyományozott.

16. *Bleho Pál*, 1774—1789. Szelecről, Trencsénmegyéből, hol 1771. évi július havától működött, jött 1774. március hó 14-én Szalakuzra.

Alatta 1783-ban felső rendelet folytán összezeirattak a szalakuzyi plébánia jövedelmei. Ezen összezeirásból kitűnik, miszerint az évi congruát (300 frtot) megütő hiány 97 frt 37 kr.

Bleho 1789. évi május hóban Haskó István berencsi plébánossal javadalmat cserélt; 1791-ben nyugalmába vonult 1799. évi november hó 6-án "subito ictu apoplectico obiit."

Neki róttá fel későbbben a kegyuraság a plébánia templom teljes elhanyagolását, de azt hiszem méltatlanul, — úgy hogy be kellett zárni s utóbb végkép elpusztult.

17. *Haskó István* 1789—1791. A szalakuzyi plébánia keresztek anyakönyvebe maga írta: "... me die 30 Maii, a 1789 per cambium invitum ex Berencs ... ad Szalakuzy venisse." 1778. ápril hó 22-én mint nyitrai káplán investáltott a pogrányi plébániába; 1784. berencsi plébános s 1789-ben pedig szalakuzyi. 1791. évi okt. hó 21-én átment Mocsokonkra. Ezen javadalomról 1821. évi február végén (propter vexas) önkényt lemondott, azután mint az elagott papok intézetének tagja Szolcsánba, Odessalchi Ince herceghez vonult, hol vendégszeretettel lett fogadva s elelemmel valamint szolgálattal ellátva.

Haskó idejében a szalakuzyi plébánia-templom annyira rongált s elhagyott állapotban volt, hogy benne az isteni tiszteletet életveszély nélkül tartani nem lehetett. A templom kegyurai azonban nem annyira a restaurálás felett, mint inkább — más alkalmasabb helyen (a templom a községen kívül a temetőben állott) — új templom építéséről gondolkodtak.

Hogy ebbeli tervüket könnyebben érvényesíthessék, a nyitrai püspök Fuchs xav. Ferenc ajánló felterjesztésére azon kedvező határozatnak, nem volt kedvök építeni, mert a köznap isteni tisztelet megtartására egy alkalmas épületet engedték át s a plébánia-templom bezáratott. Az egyh. hatóság azután 1795. évi január hó 5-én a menyhei főtemplomot jelelte ki a vasár- s ünnepnap isteni tisztelet megtartására.

A kegyurak az isteni tiszteletre szánt kápolna átengedéseivel azonban egy új templom építésének eszméjét — különösen Bartakovics József akkori plébános és társ-kegyur, állandó sürgetése folytán — nem ejtették el; hanem csak alkalmasabb, kedvezőbb időre halasztották. 1798. évi május hó 15-én Brestyenszky János oldalkanonok és Vitorisz János, püspöki javak praefectusa, mint püspöki kiküldöttek jelenlétében gr. Berényi Gábor szalakuzyi földbirtokos házában, a többi szalakuzyi compossessorok mint kegyurak együttele mellett, tárgyalatott az építendő templom költségvetése. A terv szépen lett kidolgozva; az igényekhez kimerve; a kegyurak mind ajánlottak bizonyos összeget a költségek fedezésére; azonban a terv csak papíron maradt, habár Vitorisz a következő év július hó 27-én püspöke megbízásából, az előleges szükségletek fedezésére az egyházmegyei pénztárból 3000 frtot ajánlott fel kölcsönképen.

Csak egy félszázad mulva teljesült végre a szalakuzyi hívek óhaja, midőn a boldogemlékű egri ersek Bartakovics Béla 1853—5. években 16,724 frt 40 kr költséggel Szalakuzyon új, a mostani templomot, emelte.

18. *Kisapponyi Bartakovics Benedek József*. 1791—1805. Született 1754. évi március hó 17-én Szalakuzyon. Atyja: Bartakovics Pál, Nyitra megye főbírája; anyja: nagyjeszeni Jeszenszky Anna. A bölcsészetet Nyitrán, a theológiát a nagyszombati egyetemen végezte. Pappá szenteltetvén, 3 évig székesegyházi karkáplán, majd Révay püspök szertartója s egy év mulva nyitrai plébános. Három évi működése után e javadalomról lemondott s Szalakuzyra saját curiájába vonult. 1788-ban a Fuchs püspök által az ujonnan szervezett zse-rei plébániára küldetett, s 1791. évi október hó 11-én a szalakuzyi plébániát nyerte, melybe ugyanazon év november hó 20-án Prileszky Béla, székesegyházi főesperes installálta.

Bartakovics igen tevékeny munkásságot fejtett ki a hívek lelki vezetésében; de éber figyelmét különösen a roskadozó templomra irányította. A kegyurak az ő közbenjárása következtében, hogy az anyaközség minelőbb templomhoz jusson, a helybeli kápolnát minden szükséglettel (gyertya, olaj, bor, s több mással) ellátták; sőt a plébános példáján buzdulva, 1800-ban 300 frtnyi évi regale-jövedelmüket felajánlották az építendő templomra mindaddig, míg a szükséges pénz meglesz. De fájdalom ezen ajánlat csak szalmalángnak bizonyult, mert az elefánthi urak már a következő évben felvették részüket. Többszöri felszólalására mégis e címen 840 frt 5 1/2 kr gyűlt össze.

A menyhei templomot könyörödmányokból nagyobbította.

Habár Bartakovics nagyon is szíven viselte hiveinek lelki állapotát s mindenkor lelkiismeretesen teljesítette papi kötelességét, hivei a canonica visitatio értelmében tartozó járandóságok beszedelésében késedelmeknek sőt esőkönyösöknek is mutatkoztak. Az 1792., 1798., 1802. évi plébánia jövedelmi összezeirások telve keserű panasszal, a megtagadott vagy rendetlenül beszedelt lektikálék miatt olyan híven s megragadólag vázolja ezen jövedelmi összezeirásokhoz kapcsolt vallomásokban mostoha helyzetét, mintha manap élne s méltán kérdezheti az ember, mikor lehettek tehát azok a régi jó idők?

Hiveinek háladatlan magatartása végre annyira elkésértette 1805-ben, hogy lemondott állásáról s dacára hogy csak 51 éves volt, plébániára többé nem pályázott. — 1807-ben ismét aktivitásba lép, mint szemináriumi lelkigazgató. 1814. nov. 1-én nyugdíjba vonult s Szalakuzyon testvérénél Bartakovics Mártonnál lakott, hol mar a következő év január 11-én reggel 2 órakor 60 éves korában az Úrban elhunyt. Eltemetett a szalakuzyi roskadozó templom sírboltjába.

(Folyt. köv.)

Telefon.

Kiszuca-Ujhely. A beküldött terjedelmes nyilatkozat oly dolgokat tartalmaz, melyekhez nem a nagy-közönségnek, hanem a felettes egyházi hatóságnak van köze. Olvasóinkat Kúberka urnak K-Ujhelyen viselt dolgai felette kevésbé érdeklik; mi ilyen személyes vonatkozású és csak kis körbe terjedő bűnlajstromot következtetésekkel mellozni szoktuk. Legfőleg, ha már másként nem lehetne segíteni a dolgon. — Előfizetése okt. 1-én jár le. Szívvelyes üdvözet.

Tóth Gy. Kozarac. Örövendük hogy már van telefonja, nekünk is lesz, ha ugyan — lesz. Fischer gózmalmi igazgató úr a megmondhatója, mikor. Akkor majd diskurálhatunk közvetlenül. Addig csak ezen "Telefonnal."

V. J. Ne bántsuk többet. A katolikus sajtó megmondotta a magát egyszer, kétszer, az elég; azért, hogy nem beszélünk róla, manet alta mente repostum.

I. T. Szíveskedjék utasítani az illetőt, hogy forduljon a Nyitrai Hitelbankhoz, illetőleg annak igazgatójához, Arpási Imre urhoz.

Árlejtési hirdetmény.

A nyitramegyeyi közkörház folyó évi szükségletének fedezésére bizottságilag engedélyezett ruha- és ágyneműk beszerzésének

biztosítására folyó évi június hó 14-én delután 3 órakor a megyeház nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni.

A szükséglet szállítására vállalkozók felhivatnak, hogy 10% óvadékkal ellátott és lepecsételt boritekban foglalt ajánlataikat folyó évi június hó 14-én déli 11 óráig alulírott igazgatónál a közkörházi igazgatói irodában nyujtsák be.

A szállítmány mennyisége és minőségére nézve, bővebb felvilágosítás a nevezett közkörház gondnokánál nyerhető.

Nyitra, 1895. évi május hó 11-én.

Dr. Biringer Ferenc,
körházi igazgató.

1425.95.

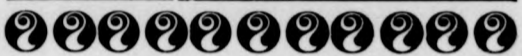
Árverési hirdetés.

Alulírott bíróság közzé teszi, hogy dr. Baugha István végrehajtónak **özv. Knotz Jánosné** szül. Marschan Julia hagyatéka elleni 300 frt iránti végrehajtási ügyében a területéhez tartozó Nyitra város 1102 számú telekkönyvben foglalt Knotz született Marschan Julia nevént irt I sor 35 hr. 33. számú ház a felsővárosban becsúlvo 10275 frtra **1895. évi május hó 16-án d. e. 10 órakor a megyeházán** a földszinten levő kir. tszéki tanácsstermében 10275 frt kikialtási ár és 102 frt 72 kr bánatpénzkepeni letetele mellett becsaron alól is elárvereztetni fog.

A vételár az árverés napjától számított 30, 60 és 90 nap alatt 3 egyenlő részletben bírói utalvány alapján 6% kamatokkal együtt lefizetendő, a bánatpénz az utolsó részletbe beszámítottatik.

Az árverési feltételek a bíróságnál valamint feut nevezett községi előljáróságnál megtekinthetők.

A nyitrai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1895. évi március hó 1-ső napján.

Rövid idő mulva megjelenik

HUNGARICA

című XXXIV. gazdag tartalmu

KÖNYVJEGYZÉKEM.

Értékes régi és új könyvek, képek, térképek Magyarországból és Magyarországrol valamint a vele határos tartományokról, török háborúkról stb. Fontos és ritka forrásmunkák a nagy magyar történetírók tollából, mint Bel, Desericius, Fejér (Codex diplomat. teljes vagy hiányos példányban) Kuprinai, Katona (Historia critica teljes és több csaknem teljes példányban) Kollár, Kovachich, Pray, Salagijs, Szvorényi stb. **A 2000 munkát tartalmazó könyvjegyzék ára portomentes szetküldéssel 20 kr.**

Továbbá ingyen és bérmentve kaphatók a következő könyvjegyzékek.

XXVIII. sz. Ritkaságok, fa- és rézmet-szetek.

XXIX., XXX., XXXI., XXXIII. Katholikus Theologia.

XXXII. Ujabb művek mérsékelt árakon.

Lienz (Tirolban).

Rohracher F.

antiquarius könyvkereskedése.

Szíves tudomásvétel végett van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Nyitrán a Kossuth-téren Spanyol Géza cég alatt bejegyzett hentes-üzletem melletti bolthelyiségben**

f. évi május hó 15-től egy oly mellék-üzletet

nyitok, melyben

hentes-árak különlegességei,

hideg felvágottak, csemege-sajtok, tej, tejfel, túró, kenyér, kávé-sütemény, valamint

— konyha-árak minden neme —

lesz kapható.

Főtörekvésem leend, hogy a n. é. közönség bizalmát cégem irányában megnyerjem s igyekeznem fogok, hogy **az áruk jósága és élvezhetősége** által meglegedését kiérdemeljem.

Szíves pártfogást ezen új vállalatom irányában kérve, maradtam

Nyitrán, 1895. év május hóban kiváló tisztelettel

SPANYÁR GÉZA, hentes és vegyesáru-üzlete.

VASUTI MENETREND.

ERVÉNYES 1895. ÉVI MÁJUS HÓ 1-TŐL.

Budapest ny. p. u. - Marchegg - Bécs.

	Sz.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Gy.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.
Budapest ny. p. u. ind.		6:00	7:30	8:00	9:20	2:20	2:45		5:45	6:50	9:50
Rákóczi rendező p. u.		6:14			9:34		3:00			7:05	10:06
Palota-Ujpest		6:26			9:45		3:13			7:17	10:18
Budaörs		6:37			9:55		3:25			7:28	10:29
Göd		6:57			10:13	×/2:52	3:47			7:45	10:50
Vác		7:11			10:26		4:02			7:59	11:04
Véresé		7:25			10:36		4:20			8:20	11:15
Nagy-Maros-Visegrád		7:33			10:45	×/3:10	4:29			8:31	11:23
Nagy-Maros		7:44			11:02		4:43			8:39	11:34
Zebegény		7:52			11:11		4:55			8:50	11:42
Szob		8:01			11:16		5:09			8:55	11:54
Esztergom csavargóás		8:06			11:25		5:26			9:05	12:04
Garam-Kővánd		8:16									
Parkány-Nána érk.			8:52	9:10		3:34					
Balassa-Gyarmat	érik.	1:09		7:51	7:51						
Léva	érik.	11:47		6:49	6:49						9:58
Parkány-Nána ind.		8:20	8:54	9:12	11:33	3:36	5:32			9:10	12:12
Kobolc		8:39			11:50		5:59			9:30	12:32
Kürh		8:54			12:03		6:18			9:45	12:47
Perbete		9:06			12:14		6:34			9:57	12:59
Ujvárd		9:16			12:23		6:44			10:07	1:09
Érsekújvár érk.		9:24	9:34	9:50	12:32	4:14	6:54		7:28	10:17	1:19
Tót-Megyer ind.	3:40		9:40	9:56	12:58	4:20		4:30	7:33	10:25	1:29
Tót-Megyer érk.	3:57		9:50		1:10	4:30		4:46		10:37	1:43
Nagy-Bélla	érik.	10:27		3:56		8:48	8:48				
Aranyos-Marót	érik.	8:50		2:38		8:25	8:25		8:48		10:27
Tót-Megyer ind.	3:58		9:52		1:20	4:31		4:47		10:39	1:58
Tarlóskedi		4:08			1:28			4:57		10:47	2:07
Tornóc		4:34		×10:07	1:44			5:19		11:04	2:26
Vágszécsény		4:45			1:54			5:30		11:14	2:37
Galántha érk.	5:04		10:23	10:35	2:07	5:01		5:50		11:28	2:52
Nagyszombat	érik.			11:44		3:49					
Zsolna	érik.			2:10		8:37				4:01	4:34
Galántha ind.	5:20			10:36	2:14	5:02		5:53			
Dioszegh		5:34			2:26			6:08			2:58
Födémés		5:44						6:19			3:10
Szempé		6:06			2:49			6:41			3:35
Cseklész		6:23			3:00			6:58			3:48
Szöllös		6:40			3:11			7:16			4:00
Pozsony érk.	7:05			11:22	3:26	5:47	Gy.-v.	7:45	8:49		4:18
Szakolca	érik.										
Zsolna	érik.			3:38	9:04	9:04					9:06
Galgóc-Lipótvár	ind.	11:50		5:40	11:20		2:45			2:45	3:38
Pozsony ind.	7:15			11:26	3:44	5:51	7:02		8:50	7:10	4:36
Vöröshid		7:21			3:54					7:17	
Lamacs		7:27			4:03					7:24	
Dévény-Ujfalu érk.	7:37				4:04		×/7:16			7:34	4:58
Marchegg ind.	7:38				4:15		×/7:16			7:35	4:59
Marchegg érk.	7:49			11:47	4:15	6:12	7:25		9:10	7:46	5:10
Bécs N. es. Á. v. érk.		9:23		1:10	6:08	8:58	8:58				7:05
Bécs O. m. Á. v. érk.		9:30		12:15	5:50	7:07	8:25		9:55	9:30	6:45

A vastagabb számok az éjjeli időt jelentik.

2-szeres és 3-szoros termékek

csakis mesterségesen szárított

müttrágyával

érhetők el.

Hungária müttrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság Budapest.

Herényi Gotthard Sándor és Rovara Frigyes művét érdeklődőknek ingyen és bérmentve küldjük meg.

Nyomatik Huszár István könyvnyomdájában Nyitrán.